

До 85-річчя

**Леонтія Євгеновича
ДЕЩИНСЬКОГО**

Нинішній рік – ювілейний для Леонтія Євгеновича Дещинського, доктора історичних наук, професора, академіка Академії наук вищої школи України (з 2000 р.), заслуженого діяча науки і техніки України, відмінника освіти України, досвідченого адміністратора-освітянина, засновника першої в Україні військово-історичної школи, автора понад 360 наукових праць, серед яких 10 монографій, автора та наукового редактора навчальних посібників з історії України та її державності, історії науки і техніки України, міжнародних відносин, української і зарубіжної культури тощо.

Відомий науковець у галузі військової історії України народився 30 жовтня 1928 р. в сім'ї заможного сільського господаря в с. Княгинин Дубнівського р-ну Рівненської обл. Юність Леонтія Євгеновича проходила у складний період ідеологічних та національних протистоянь на Волині, внаслідок яких загинули деякі члени його родини. За сприяння долі йому вдалося уникнути репресій та, пройшовши складний життєвий шлях, потрапити до лав Червоної армії, в рядах якої він взяв участь у звільненні Силезії, Саксонії та Бранденбургу у часи Другої світової війни. Повернувшись у рідні краї, Леонтій Євгенович долучається до активної діяльності у лавах патріотичного підпілля. Отримавши вищу освіту у Львівському державному університеті імені Івана Франка з другої спроби (з математичного факультету його відрахували через політичну неблагонадійність), Леонтій Євгенович протягом 1951–1962 рр. працює директором СШ на Дубенщині, у 1963–1972 рр. – зав. відділу міськ- та райвиконкомів м. Дубно.

Захопившись дослідженням історії рідного краю, вирішує писати кандидатську дисертацію. Після успішного захисту дисертації у 1973 р. переїжджає до Львова, де працює на посаді доцента кафедри історії КПРС Львівського політехнічного інституту. Темою його докторської дисертації стали революційні події у військах Південно-Західного, Румунського фронтів і Чорноморського флоту влітку 1917 – на початку 1918 рр. Оскільки компартійні київські історики заблокували захист в Україні його дослідження, написаного з наукових позицій, за сприяння відомого українського вченого, професора Володимира Замлинського дисертаційну роботу довелося захищати в Академії Міністерства оборони СРСР у Москві.

У період краху СРСР за підтримки ректора Львівської політехніки професора Юрія Рудавського Леонтій Євгенович реформував діяльність “ідеологічної” кафедри історії КПРС, поставивши її на службу українській історичній науці.

На зорі відновлення незалежності української державності у 1990 р. колектив першої в українських технічних ВНЗ кафедри історії України Львівської політехніки на чолі з Леонтієм Євгеновичем розпочав роботу над вивченням та викладанням курсу “Історія України”. З того часу це стало дороговказом для обрання пріоритету в науковій та навчально-методичній роботі

професорсько-викладацького колективу кафедри. Під його керівництвом кафедра стала базою для утворення у червні 1992 р. першого навчально-наукового інституту у Львівській політехніці – Інституту гуманітарної освіти, який згодом був перейменований в Інститут гуманітарних та соціальних наук (ІГСН).

Протягом 1992–2005 рр. Леонтій Євгенович – незмінний директор Інституту гуманітарних і соціальних наук Національного університету “Львівська політехніка” й паралельно – завідувач кафедри історії України, науки і техніки.

Саме у цей період на базі Національного університету “Львівська політехніка” йому вдалося створити потужний колектив дослідників історії Батьківщини. У межах цієї діяльності вперше в Україні у 1995 р. при кафедрі відкрито спеціалізовану вчену раду К 35.052.15 із захисту кандидатських дисертацій за спеціальністю 20.02.22 – “Військова історія”, а також усі ці роки успішно функціонувала аспірантура з “Історії України” та “Військової історії”. Під його керівництвом підготовлено цілу наукову школу військових істориків – 38 кандидатів і 6 докторів наук. Серед наукового доробку вчених цієї школи – наукові дослідження з історії української національної революції 1917–1921 рр., визвольних змагань міжвоєнного періоду та періоду Другої світової війни, сучасного етапу розбудови Збройних сил України.

З ініціативи Леонтія Євгеновича у 1998 р. започатковано видання першої в Україні військово-історичної серії фахових наукових збірників під символічною назвою “Держава та армія” у межах Вісника Національного університету “Львівська політехніка”, а також проведено перші в незалежній Україні міжнародні наукові конференції з військової історії, зокрема, дві конференції “Збройні сили України: історія та сучасність” (3–4 вересня 1991 р. та 29–30 березня 2006 р.); дві Всеукраїнські наукові конференції, присвячені ювілеям видатного українського історика, першого Президента Української держави Михайла Грушевського (29 червня 1996 р. та 19–20 грудня 2006 р.), а також – “Голод 1932–1933 рр. в Україні: уроки історії” (до 70-річчя вшанування пам’яті жертв Голодомору), 28–29 травня 2003 р.; “Україна у Другій світовій війні”, присвячена 60-й річниці її завершення, 25–26 травня 2005 р.; “Геноцид в Україні у ХХ столітті: Україна під окупаційними режимами – історія та наслідки”.

У цей період Леонтій Євгенович виступив організатором створення міжнародного наукового центру при Національному університеті “Львівська політехніка” з професійної підготовки фахівців для сфери соціальних послуг “Інтеграція”, а також західноукраїнських центрів із вивчення Голокосту й Голодомору в Україні при Інституті гуманітарних та соціальних наук Національного університету “Львівська політехніка”.

У 2000 р. з ініціативи Леонтія Євгеновича на кафедрі розпочалася підготовка студентів за спеціальністю “Документознавство та інформаційна діяльність”. Близько тисячі випускників отримали освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра та спеціаліста й були успішно працевлаштовані.

Перехід у 2005 р. на посаду професора кафедри історії України, науки і техніки Національного університету “Львівська політехніка” не звільнив його від обов’язків фактичного керівника та ідеолога колективу, який він створював протягом двох десятиліть років. Леонтій Євгенович продовжує й надалі активно впливати на науковий процес, консультує докторантів університету.

Життєвий шлях Леонтія Євгеновича відзначений орденами “Вітчизняної війни” II ступеня, “За мужність” III ступеня, “Святого Архистратига Михаїла”; медалями: “За взяття Берліна”, “За перемогу над Німеччиною у Великій вітчизняній війні 1941–1945 рр.” та ін. Відповідно до Указу Президента України № 215/2012 від 24 березня 2012 року Л. Є. Дещинському за видатні досягнення в галузі освіти та науки України призначено довічну державну стипендію.

Побажаємо ж нашому ювіляру доброго здоров’я, оптимізму і творчого натхнення!